

عنوان مقاله:

مطالعه تطبیقی نقوش تذهیب قرآن های سده سوم تا هفتم هجری قمری با نقوش گیاهی و هندسی گچبری ساسانی

محل انتشار:

همایش دوسالانه خوشنویسی (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

معصومه قاسمی فلاورجانی - دانشجوی کارشناسی ارشد رشته هنر اسلامی گرایش کتابت و نگارگری، دانشگاه هنر اصفهان

صمد نجارپور جباری - استادیار گروه هنر اسلامی، دانشکده صنایع دستی، دانشگاه هنر اصفهان

خلاصه مقاله:

قداست کتاب قرآن هنرمندان سراسر جهان اسلام از جمله ایرانیان را که دارای قدمت هنری قابل توجهی بودند را بر آن داشت تا با ذوق و هنر خود به آراستن آن بپردازند. هنر ادوار تاریخی گذشته ایران از جمله ساسانیان دارای نقش مایه های غنی است در هنر اسلامی مورد استفاده قرار گرفته است. از جمله این نقوش می توان به نقش مایه های گچ بری ساسانی اشاره کرد که بسیار متنوع هستند. مطالعه نقوش ساسانی و تزیینات آن از نظر تشابه شکل با نقوش تذهیب قرآن های سده سوم تا هفتم ه. ق از این جهت حائز اهمیت است که در بازیابی منشا نگاره های تذهیب های قرآنی و همچنین نقوش استفاده شده در دیگر هنرها قابل بررسی و نتیجه گیری است. هدف این پژوهش شناسایی عناصر مشترک میان گچ بری های ساسانی و تذهیب قرون اولیه اسلامی و مقایسه بین این دو هنر است. این پژوهش کیفی است و با روش توصیفی- تطبیقی و با تکیه بر اسناد کتابخانه ای انجام شده است. این پژوهش در پی آن است تا به سوالات زیر پاسخ دهد: طرح های رایج در نقوش گچ بری ساسانی و تذهیب چه نقوشی است و چه ویژگی هایی دارند؟ چه شباهت های میان نقوش گچ بری ساسانی و تذهیب های قرون اولیه اسلامی وجود دارد؟ از نتایج این پژوهش می توان گفت که نقش مایه های گیاهی و هندسی گچ بری ساسانی با نقوش تذهیب شباهت های بسیاری دارد و از بن مایه نقوش گچ بری ساسانی در تذهیب های قرون اولیه اسلامی استفاده شده است. نقوش گچ بری ساسانی به صورت واقع گرایانه و چکیده انگاری شده اجرا شده اند در حالی نقوش تذهیب دوره اسلامی از ترکیب چند نقش و به صورت انتزاعی طراحی و اجرا شده اند. اشکال هندسی ماندنفرم های مربع، دایره و چندضلعی های منتظم با ترکیب های متنوع مانند نقوش گچ بری ساسانی، در نقوش تذهیب ادامه یافته اند و به تکامل رسیده اند. در واقع چنین می توان بیان کرد که اگرچه هنرمندان دوران اسلامی از دوران پیش از خود الگو گرفته اند اما توانسته اند با نوآوری از هنر گذشتگان طرح های نو پدید بیاورند.

کلمات کلیدی:

قرآن کریم، تذهیب، گچبری ساسانی، نقش مایه، کتاب آرایه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1677707>

